

ΛΥΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ 2019 – 2020

Μέρος Α' - Κείμενο

Διαβάστε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και σημειώστε τη σωστή απάντηση στα ερωτήματα που ακολουθούν.

«Ποιος έχει ανάγκη από πρότυπα σήμερα;

Στην ζωή όλοι, κατά κανόνα, βάζουν πρότυπα. Όποιον θεωρούν αξιόλογο και τους εκφράζει, τον βλέπουν **ως δρομοδείκτη** στην πορεία τους. Πρώτο πρόσωπο που είναι υποψήφιο για πρότυπο είναι ο γονιός ως μάνα ή πατέρας. Μεγαλώνοντας ένα παιδί, καθώς δομείται η προσωπικότητά του με την επίδραση διαφόρων παραγόντων, είναι ενδεχόμενο να θέλει να αλλάξει πρότυπο. Μπορεί να μην ικανοποιείται από την εικόνα της μάνας ή του πατέρα ή του μεγαλύτερου αδελφού. Με την επαφή του νέου, και ιδίως του έφηβου, με το σχολικό, το κοινωνικό, το πολιτιστικό περιβάλλον, την επαφή με διάφορες ιδέες και απόψεις αλλάζουν τα ενδιαφέροντα, οι αντιδράσεις και τα πρότυπα ακόμη. Είναι φυσιολογική συμπεριφορά, καθώς δομείται η ιδιαιτερότητα της προσωπικότητας του κάθε ατόμου.

Υπάρχουν έντονες προσωπικότητες που κινούν το ενδιαφέρον πολλών, συνήθως νέων, ατόμων. Θαυμάζονται, ηρωοποιούνται και προσελκύουν. Ωστόσο, και τα ίδια τα πρότυπα είναι δυνατόν να μεταβάλλουν τους στόχους και τις απόψεις τους κάτω από κοινωνικές, οικονομικές και ποικίλες πιέσεις. Στις περιπτώσεις αυτές είναι δυνατόν να απογοητεύσουν, να απορριφθούν και να αναζητηθούν καινούργια.

Συνήθως επιλέγονται ως πρότυπα πρόσωπα στα οποία οι άνθρωποι αναγνωρίζουν ένα ουσιαστικό **γνώρισμα**. Εκφράζουν αληθινές απόψεις ή τουλάχιστον θέλουν να πιστεύουν ότι λένε την αλήθεια. Η αλήθεια είναι αυτή που κατεξοχήν προσελκύει τον νέο και γενικά τον σκεπτόμενο άνθρωπο. Είναι πολύ μεγάλη η απογοήτευση που αισθάνονται όταν αποδειχθεί ότι το πρότυπό τους δεν έχει σχέση με την αλήθεια.

Στην εποχή μας με την δυνατότητα που παρέχουν τα ΜΜΕ, την ταχεία και συχνή επικοινωνία, την αυξημένη γνώση, στην κυριολεξία δημιουργείται σύγχυση επιλογής προτύπου. Πρέπει να είναι προσεκτικός και υποψιασμένος κάποιος αναλογιζόμενος ποια σεβίρονται ως πρότυπα από τα ΜΜΕ. Επικρατεί, λοιπόν, η εντύπωση ότι τα ΜΜΕ επηρεάζουν τον κόσμο και τον κατευθύνουν με ποικίλους τρόπους, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και η παραπληροφόρηση. Το αποτέλεσμα, κατά κανόνα, είναι τον έντονο **ενθουσιασμό** να διαδέχεται η απογοήτευση. Μακάρι να γινόταν **μάθημα** αυτό στον κόσμο και να προσέχει στην επιλογή των προτύπων!

Έτσι και αλλιώς ο άνθρωπος αισθάνεται την ανάγκη της ύπαρξης ενός προτύπου ως οδηγού στην πορεία του. Είναι σημαντικό, λοιπόν, να αναζητήσει το πρότυπό του να ενσαρκώνει ένα πρόσωπο που να το εμπιστεύεται, να τον εμπνέει, να είναι σταθερό, να είναι πραγματικό στήριγμα. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή, ταπεινό φρόνημα και **απλότητα**, για να κρατήσει κανείς την καθαρότητα της συνείδησής του, καθώς πάντα ελλοχεύει ο κίνδυνος της μη σωστής επιλογής προτύπων.

Τελικά είναι εφικτή ή ανέφικτη η ανεύρεση σταθερού προτύπου – δρομοδείκτη; Για να έχει την δυνατότητα το πρότυπο να είναι σταθερό, πρέπει να εκφράζει την αλήθεια. Να μην υπάρχει κανένα στοιχείο που να μπορεί να μεταβάλλει την φύση του, την ουσία του, την ιδιότητά του, την συμπεριφορά του. Να είναι πάντοτε ίδιο, αμετάβλητο, ζωντανό και να εμπνέει.

Δρ. Γεώργιος Ν. Κόιος, Ιατρός-Ενδοκρινολόγος, 15 Μαΐου 2017 (Διασκευή)

A. Ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου (Σωστό - Λάθος)

1.	Μεγαλώνοντας ένα παιδί δεν αλλάζει ποτέ το πρότυπό του	Σ	☐	Λ
2.	Τα πρότυπα συχνά μεταβάλλουν τις απόψεις τους	☐	Σ	Λ
3.	Τα πρότυπα επιλέγονται με βάση την εξωτερική τους εμφάνιση	Σ	☐	Λ
4.	Τα ΜΜΕ δεν παραπληροφορούν σχετικά με την εικόνα των προτύπων	Σ	☐	Λ
5.	Η ανεύρεση προτύπου είναι εφικτή υπό προϋποθέσεις	☐	Σ	Λ

(5 μονάδες)

B. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους που βρίσκονται σε έντονη γραφή στο κείμενο:

- **ως δρομοδείκτη:** είναι κατηγορούμενο στο αντικείμενο «τον»
- **γνώρισμα:** είναι σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα «αναγνωρίζουν»
- **μάθημα:** είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο «αυτό»
- **τον ενθουσιασμό:** είναι αντικείμενο στο ρήμα «διαδέχεται»
- **απλότητα:** είναι υποκείμενο στο ρήμα «χρειάζεται»

(5 μονάδες)

Γ. Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων και να δηλώσετε τη συντακτική τους θέση:

- ... να θέλει

Δευτερεύουσα ονομαστική βουλητική πρόταση ως υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση
«είναι ενδεχόμενο».

- ... όταν αποδειχθεί

Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
στο ρήμα «αισθάνονται».

- ... ότι δεν έχει σχέση με την αλήθεια

Δευτερεύουσα ονομαστική ειδική πρόταση ως υποκείμενο στο ρήμα «αποδειχθεί».

- ... ποια σερβίρονται ως πρότυπα από τα Μ.Μ.Ε.

Δευτερεύουσα ονομαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση ως αντικείμενο στη μετοχή
«αναλογιζόμενος».

- ... για να κρατήσει κανείς την καθαρότητα της συνείδησής του

Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού
στο ρήμα «χρειάζεται».

(5 μονάδες)

Δ. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη των παρακάτω προτάσεων σε παθητική και αντίστροφα:

- Να μην ικανοποιείται από την εικόνα της μάνας ή του πατέρα ή του μεγαλύτερου αδελφού.

Να μην ικανοποιεί η εικόνα της μάνας ή του πατέρα ή του μεγαλύτερου αδελφού το παιδί.

- Που κινούν το ενδιαφέρον πολλών, συνήθως νέων, ατόμων.

Που κινείται το ενδιαφέρον πολλών, συνήθως, νέων ατόμων από τις έντονες προσωπικότητες
ή από αυτές.

- Να μεταβάλλουν τους στόχους και τις απόψεις τους κάτω από κοινωνικές, οικονομικές και ποικίλες πιέσεις.

Να μεταβάλλονται οι στόχοι και οι απόψεις από τα ίδια τα πρότυπα ή από αυτά κάτω από
κοινωνικές, οικονομικές και ποικίλες πιέσεις.

- να απορριφθούν

Να απορρίψουν τα πρότυπα. (οι νέοι)

(10 μονάδες)

Μέρος Β΄ - Λεξιλογικά

A. Να βρείτε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων του κειμένου που σας δόθηκε:

- μεταβάλλουν αλλάζουν μετασχηματίζουν, διαφοροποιούν
- προσελκύουν μαγνητίζουν, γοητεύουν, τραβούν
- σύγχυση μπέρδεμα, αμηχανία, απορία
- διαδέχεται ακολουθεί, εναλλάσσεται
- αμετάβλητο σταθερό, αδιαφοροποίητο, αναλλοίωτο

(5 μονάδες)

B. Να συμπληρώσετε τα παρακάτω κενά επιλέγοντας τη σωστή απάντηση:

1. Ο αριθμός των εισακτέων στην τράπεζα έχει αυξηθεί σημαντικά.

- α) εισαγωγέων β) προακτέων γ) εισακτέων

2. Η οικογένειά του φρόντισε να του δώσει πολύ καλή αγωγή.

- α) καταγωγή β) αγωγή γ) διαγωγή

3. Η αστυνομία έκανε αθρόες προσαγωγές υπόπτων για να εντοπίσει τον δράστη.

- α) προσαγωγές β) εισαγωγές γ) μεταγωγές

4. Η μεταγωγή των κρατουμένων στις φυλακές Κορυδαλλού έγινε με τη συνοδεία φρουρών.

- α) εισαγωγή β) προσαγωγή γ) μεταγωγή

5. Τα θέματα που αφορούν τις κοινωνικές ασφάλισεις υπάγονται στο υπουργείο Εργασίας.

- α) εισάγονται β) προάγονται γ) υπάγονται

(5 μονάδες)

Γ. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα των παρενθέσεων με ένα σύνθετο του ρήματος «βάλλω»:

1. Εχθρικά στρατεύματα επιχείρησαν (να μπου) στη χώρα. να εισβάλουν
2. (Επιδεικνύει) τις αρετές του γιού της. Προβάλλει
3. (Απαιτείται) να ληφθούν μέτρα για την πάταξη της φοροδιαφυγής. Επιβάλλεται
4. Έχασε την εύνοια του προέδρου, γιατί τον (συκοφάντησαν) πολλοί συνάδελφοί του. διέβαλαν
5. Αν (συγκρίνετε) τα δύο κείμενα, θα διαπιστώσετε ότι έχουν πολλά κοινά σημεία. παραβάλλετε

(5 μονάδες)

Δ. Να βάλετε σε κύκλο τη σωστή απάντηση:

1. **Εχέμυθος** είναι ο:
α) έμπιστος β) ακριβολόγος γ) συμπαθητικός
2. **Ανεκτικός** είναι ο:
α) διαλλακτικός β) υπάκουος γ) υποχρεωμένος
3. **Έζη** είναι η:
α) προσπάθεια β) σνηθία γ) έκβαση
4. **Εκεχειρία** είναι η:
α) διαπραγμάτευση β) ανακωχή γ) σύμβαση
5. **Ενέχομαι** σημαίνει:
α) δικάζομαι β) καταδικάζομαι γ) εμπλέκομαι

(5 μονάδες)

Ε. Να σχηματίσετε μία σύνθετη λέξη από τις δύο λέξεις που σας δίνονται σύμφωνα με την παρένθεση:

1. υπό + ακούω (Επίθετο) = υπήκοος/υπάκουος
2. επί + άπτομαι (Ρήμα)= εφάπτομαι
3. θρησκεία + λαμβάνω (Επίθετο) = θρησκόληπτος
4. χέρι + ποιώ (Επίθετο) = χειροποίητος
5. εν + κράτος (Ουσιαστικό) = εγκράτεια
6. υπό + λείπω (Ουσιαστικό) = υπόλειμμα

7. εν + μένω (Ουσιαστικό) = εμμονή
 8. προ + νους (Ουσιαστικό) = πρόνοια
 9. επί + οδός (Ουσιαστικό) = έφοδος/εφόδιο
 10. παν + όλεθρος (Ουσιαστικό)= πανωλεθρία

(5 μονάδες)

ΣΤ. Να αντιστοιχίσετε τα ομόρριζα του ρ. «στέλλω» στη στήλη Α με τις σημασίες τους στη στήλη Β:

A	B	Απάντηση
1) υποστολή	α) ντροπαλότητα	1) δ
2) περιστολή	β) περιορισμός	2) γ
3) συστολή	γ) συγκράτηση	3) α
4) καταστολή	δ) κατέβασμα	4) β
5) αναστολή	ε) αναβολή	5) ε

(5 μονάδες)

Μέρος Γ' - Γραμματική

Α. Να συμπληρώσετε τις φράσεις με τους κατάλληλους τύπους των λέξεων που βρίσκονται στην παρένθεση:

- Δεν αντέχω τις συνεχείς πιέσεις. (συνεχής πίεση)
- Χθες παρακολούθησα την ομιλία του διαπρεπούς αρχαιολόγου. (διαπρεπής αρχαιολόγος)
- Στην εκδρομή τους οι μαθητές επισκέφθηκαν διάφορα ευαγή ιδρύματα (ευαγές ίδρυμα)
- Δεν είναι γνωστές οι θέσεις των επίσημων προσώπων. (θέση, επίσημο πρόσωπο)
- Δεν μου αρέσει ο πολύς θόρυβος και η πολλή φασαρία (πολύς)

(10 μονάδες)

Β. Να συμπληρώσετε τα κενά με το αντώνυμο επίθετο ή επίρρημα του υπογραμμισμένου τύπου στον ίδιο βαθμό χρησιμοποιώντας τον μονολεκτικό τύπο (στην παρένθεση δίνεται στο θετικό βαθμό το επίθετο που πρέπει να χρησιμοποιήσετε):

1. Αν και δούλεψε πάρα πολύ ανταμείφθηκε ελάχιστα. (λίγος)
2. Μερικές φορές το πιο περίπλοκο πρόβλημα έχει την απλούστερη λύση. (απλός)
3. Ο καινούριος διευθυντής σου είναι καλύτερος ή χειρότερος από τον προηγούμενο; (κακός)
- δ) Αν θέλεις να πάρεις την υποτροφία πρέπει να είσαι πάρα πολύ καλός και όχι κάκιστος μαθητής. (κακός)
- ε) Συχνά ο αυστηρότερος δάσκαλος είναι πιο αντιπαθής από τον επεικέστερο. (επεικής)

(5 μονάδες)

Γ. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος που δίνεται στην παρένθεση. Να προσέξετε πολύ την ορθογραφία!!

1. Παρά τις επανελημμένες προσπάθειές μου δεν κατάφερα να του αλλάξω γνώμη. (επαναλαμβάνω)
2. Οι προσπάθειες για την αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών τελικά απέβησαν άκαρπες. (αποβαίνω)
3. Χθες ο εισαγγελέας απήγγειλε την κατηγορία της ανθρωποκτονίας εκ προμελέτης. (απαγγέλλω)
4. Η κυβέρνηση κάτω από τις πιέσεις της κοινής γνώμης ενέδωσε στα αιτήματα των απεργών. (ενδίδω)
5. Οι δράστες αύριο το πρωί θα προσαχθούν στον ανακριτή. (προσάγω)
6. Οι προσκεκλημένοι χθες στη δεξίωση έφυγαν με τις καλύτερες εντυπώσεις. (προσκαλώ)
7. Στην προηγούμενη συνάντηση δεν κατέστη δυνατόν να τον εξυπηρετήσει (καθίσταμαι)
8. Χθες στην Εγνατία οδό το λεωφορείο εξετράπη/εκτράπηκε της πορείας του. (εκτρέπω)
9. Αμέσως μετά το ατύχημα παρασχέθηκαν από τους τραυματιοφορείς οι πρώτες βοήθειες στους τραυματίες. (παρέχω)
10. Μετά από αρκετές διαπραγματεύσεις επήλθε συμβιβασμός. (επέρχομαι)

(10 μονάδες)